

SZENVEDÉLYE EGY PILLANATRA SEM HAGY ALÁBB

teg energianyerő folyamat zajlik. Ezt úgy kell elképzelni, mint megannyi egyszerre működő mini „gyártósor”, melynek az elején bedobjuk az alapanyagokat, a végén pedig kijön az energia. Amíg az alapanyagok között a tápanyagokon kívül oxigén is bekerül a folyamatba, addig az energiatermelés során különösen hatékony és káros melléktermékek nem képződnek. Ezek az úgynevezett aerob folyamatok. Az egyre erősödő izommunka során azonban egyre több energia válik szükségessé, egyre több „energia-gyártósor” lép működésbe, vagyis egyre több oxigén kell. Ezt a megnövekedett oxigénigényt a szervezet egy darabig ki tudja szolgálni, de eljön az a pont, mikor már nem lesz elég oxigén az összes izom számára. Az így végbemenő energianyerési folyamatot nevezzük anaerob munkának. A jó hír, hogy ez lehetséges, vagyis az izmok képesek mozogni így is, a rossz hír azonban, hogy ezek a reakciók messze nem olyan hatékonyak (ugyanannyi tápanyagból kevesebb energia lesz), és a „gyártósor” végén káros melléktermékek is megjelennek.

– Ezek közül legfontosabb a laktát, amelynek a felhalmozódása savas környezetet és ezáltal kifáradást eredményez. Ezek alapján könnyű megértenünk, hogy minél tovább képes a szervezet megfelelő oxigénmennyiséggel ellátni az izmokat, annál később és annál kevesebb laktát kerül a keringésbe. Az edzések célja, hogy egy adott sebesség elérhetővé váljon úgy, hogy az izmok minél nagyobb hányada aerob úton dolgozzon. Rendszeres laktátméréssel ez a folyamat nyomon követhető, a fejlődés számszerűsíthető.

A fent említett módszereken kívül persze rengeteg más lehetőség is van a teljesítménynövekedés ellenőrzésére, de ha már ezen alapvizsgálatok népszerűsödnek, az nagy előrelépést jelentene a ló- és lovassportok világában.

Összességében tehát elmondható, hogy sportorvosi szemmel van még hova fejlődnie a ló- és lovassportnak. Az viszont a becsületére legyen mondva az ágazatnak, hogy az állatorvosi betegellátás egyre specifikáltabb, szakosodottabb, ami mindenképpen előrelépés a professzionális magyar lósport eléréséhez.

Varga Tibor

Noha sportolói pályafutásának kezdetén kényszerű döntést kellett hoznia, mindez távolról sem vetette őt vissza, sőt: mihelyst „átnyargalt” a galopp pályáról az ügetőre, egyre-másra érte el a sikereit, s az évtizedek alatt minden idők legeredményesebb tréner-hajtója vált belőle. A tavalyi évben az 1600. győzelmét is megszerző Fazekas Imrével beszélgettünk – kezdetekről, fontos állomásokról s a többi közt a sikeresség legfőbb összetevőiről.

■ A kétéves Bazsiville győzelme (2019). Ő a jövő reménysége, idén hároméves

Gyermekkori élményei alapozták meg a közel négy évtizedes sportolói karrierjét?

A Pest megyei Újszilvás községben nevelkedtem, méghozzá egy olyan környéken, ahol több háznál is tartottak fogatlovakat. Volt idő, hogy kocsikázni jártam át a szomszédba, máskor pedig a mezőgazdasági munkák alkalmával segédkeztem lóvezetőként. Hol itt, hol ott töltöttem az időmet, kihasználva minden egyes lehetőséget arra, hogy a lovak közelében lehessenek.

A lovak iránti szeretetéből aztán egyszer csak szenvedély kerekedett.

A pályaválasztás időszakában kezembe került egy újság, benne egy hirdetéssel, melyben az állt, hogy a Lósport Vállalat lovasstanulókat keres a galopp-pályára. Édesapám akkoriban a fővárosban dolgozott, ezért megkértem őt, vigyen el magával, hogy jelentkezhessek. Így kerültem 1971 júliusában a vállalat kötelékébe, és bár csak tizennégy éves voltam ekkor, cseppet sem éreztem magam elveszve: sok korombelivel barátkoztam össze, a trénerünk

pedig egyfajta családapaként felügyelt ránk, s ami a legfontosabb, lovakkal foglalkozhattam.

Mikor kóstolt bele először a versenyzésbe?

A galopp-pályán lovászfíúként kezdtem el tevékenykedni, '73-tól kezdődően azonban a futamok alkalmával is megmérgettem magam, ugyanis ekkor kaptam meg a lovaglási engedélyt. Alacsony versenysúllyal kezdtem, éppen ezért rendszerint gyengébb képességű lovakkal állhattam rajthoz, ennek okán pedig híján voltam az igazán jó eredményeknek. Ahogy „gyarapodtam”, úgy tettem szert egyre több sikerre, ám miután elértem a 60 kilogrammos súlyhatárt, úgy egyre kevesebb lehetőség adódott a versenyzésre. Akkoriban gyakran jártam ki az ügetőpályára is, ahol megismertem egy tréneret, aki azt javasolta, próbáljam ki magam hajtóként, hiszen így bőven lenne lehetőségem versenyzésre. Két évre rá, hogy leszereltem a katonaságnál, megszereztem a segédhajtói engedélyt. Ekkortól – egészen pontosan 1984-től – kezdődött az ügetős pályafutásom.

Logikusnak hangzik, de mégis: nem érzett fájdalmat annak kapcsán, hogy kénytelen volt abbahagyni a galopp-karrierjét?

Nem éreztem ilyesmit, hiszen csak két dolog számított: lovak közelében akartam lenni, illetve minél több versenyen szerettem volna megmérgetni magam, hisz élsportolóvá akartam válni. Idővel egyre több sikerélményben volt részem, melyek elhomályosították bennem a korábbi, kevésbé eredményes galopp-időszakomat.

Milyen út állt azok előtt, akik ki kívántak emelkedni a mezőnyből?

Akkoriban 20-30 közé volt tehető a magyarországi segédhajtók száma. Aki közülük 60 versenyt nyert, hivatásos hajtóvá vált, illetve ettől kezdve szert tehetett a tréneri licencre is, aminek alapfeltétele volt, hogy a versenyző mögött álljon egy olyan háttérbázis, amely rá merete bízni a lovait. Én magam az első évemben – segédhajtóként – tíz versenyt nyertem, utána tizenkilencet, majd pedig huszonkettőt, a negyedik évben pedig elértem az előbb említett

határt, így immáron hivatásos hajtóként vehettem részt a futamokon. Nem sokkal később megkaptam a tréneri minősítést is: az első év végére húsz lovat edzettem, s nagy örömmre a második helyen zártam a tréneri statisztikát illetően.

Melyik sikerére emlékszik vissza legszívesebben?

Egy alkalommal – a Derby előtt körülbelül másfél hónappal – rám bíztak egy lovat, mely bár jó vérvonallal bírt és az eredményei sem voltak rosszak, igazán kiugró teljesítményt nem ért még el, mivel gyakran hibázott a versenyek alatt. Alapos felkészítésnek vettem alá, rövid időn belül pedig mondhatni tip-top állapotba hoztam minden szempontból, melynek eredményeképpen sikerült megnyernem vele a Derbyt. Ő volt Detroit, aki ezt követően sorra diadalmaskodott a fontosabb versenyeken.

Milyen lovakkal lehet a legjobb teljesítményt elérni ebben a szakágban?

Az ügetőlovakat kifejezetten erre a célra tenyésztik, azonban több fajtájuk is van:

míg az amerikai ügetőlovak robbané-
nyak és gyorsak, addig a francia, vagy
éppen az orlov ügetőfajták kitaróbbak,
így leginkább a hosszútávú versenyeken
eredményesek. Az évek alatt persze sokat
fejlődött e fajták állománya, hiszen a te-
nyésztők minduntalan igyekeznek alakíta-
ni, frissíteni a vérvonalakon.

És ha már a vérfrissítésnél tartunk: mi a helyzet az utánpótlással?

Azt követően, hogy elkezdtem az
edzősködést, sok fiatal hajtóval dolgoz-
tam együtt, közülük sokan sikeres ver-
senyzővé váltak, néhányuk pedig tréner-
ré. Akkoriban jellemzően állami kötődésű
tenyésztők, illetve tulajdonosok biztosítot-
ták a lovakat, míg ma már sokkal inkább
magántulajok vannak jelen a sportág-
ban. Utóbbiak rendszerint azt szeretnék,
hogy ne a fiatal hajtók, hanem a tapaszt-
alt trénerek hajtsák a lovaikat, mivel ők
nagyobb eséllyel hozzák a jó eredményt.
Az ifjú tehetségeknek éppen ezért akkor
van esélyük bizonyítani, ha a tulajdonos
a támogatásáról biztosítja őket. Ez lenne
a trénerek érdeke is, ugyanis fontos, hogy

legyen mellettük egy fiatal hajtó, aki segí-
ti a munkájukat, adott esetben pedig he-
lyettesíti is őket. Mindezeket figyelembe
véve azt mondhatom, nincs könnyű hely-
zetben az ügető szakág az utánpótlás
szempontjából.

Ennek ellenére vannak olyan fiatal hajtók, akik példát mutathatnak a sportággal kacérkodók számára?

Fejlesztés Kitti például kitűnő példa az
előbb említetteket figyelembe véve. Tehet-
séges, a férje a tréner, valamint a tulaj-
donos is teljes mellszélességgel mellette
áll, így minden lehetősége adott volt ah-
hoz, hogy megszerezhesse tavaly a se-
gédhajtó champion címet. Persze rendkí-
vül fontos az is, hogy a fiatalok ne csak
versenyezni és nyerni akarjanak, hanem
szeressék is a lovat, hiszen csak így vál-
hatnak sikeressé. Tegyenek meg mindent
annak érdekében, hogy a lovak minél
jobb körülmények között tudja kipihenni a
közös munka utáni fáradalmakat. A lovas-
nak a tréningek során alázatónak és
alkalmazkodóképesnek kell lennie, s nem
szabad semmit sem rákényszerítenie az

- 1. Az első Derby-győzelem Detroittal (2000)
- ! 2. Naná, Kaszás Gergő színművész lova
Derby-győzelme után a közönség előtt
dísztakaróval (2010) ! 3. Fazekas Imre
idomárchampion és Nagyváry Andrea
amatőrchampion (2017) ! 4. Rocket Boy (2018).
Ezzel a lóval 21 versenyt nyert, egyebek között
Ötévesek Nagydíját és Pannónia Díjat ! 5. Iago
d'Amur, 2019. augusztus 24., Fazekas Imre
1600. győzelme ! 6. Háromévesek Nagydíja finis
(2019), belül Fazekas Imre és Áronville, kívül 1-essel
Horváth György (a veje), Aurum Ville sulkyjában
- ! 7. Az 1972-ben készült képen Stircula mester
a galopp-pályán utasítást ad a fiatal Fazekas Imrének
(a legkisebb a képen) ! 8. A Teréz nevű angol
telivérrel győz Fazekas Imre (70-es évek közepe)

állatra. Ebben mutathat példát a kortársai-
nak például Nyilasi Bálint, a Ferencváro-
si TC egykori kiváló labdarúgójának,
Nyilasi Tibornak a fia is. Egy barátjának
a lovait hajtja, s amikor csak ideje enge-
di, lejár hozzájuk, hogy foglalkozhasson
velük. Amellett, hogy tehetséges, rendkí-
vül elszánt is: gyakran bújja a szakirodal-
mat a különféle edzőmódszereket tanul-
mányozva.

Mivel foglalkozik mostanság, illet- ve mik a legfőbb tervei – a sportnál maradva – a közeljövőt illetően?

Tréner-hajtóként dolgozom a saját, 30
lovas istállónkban. Feleségem, Nagyváry
Andrea és lányunk, Fazekas Andrea
amatőr hajtók, vejem, Horváth György
pedig hivatásos hajtó. A lovaink felkés-
zítése, patkolása, menedzselése, az
esetleges sérülések kezelése teszi ki a
napjaim nagy részét; körülbelül hajnali
fél öttől délután kettőig tartó elfoglaltsá-
got jelent mindez számomra a gyakorlat-
ban. Az elméleti résszel – a futamokra
történő előkészületekkel, a megkeresések
intézésével – a nap hátralévő részében
foglalkozom. Rendelkezünk két remek ké-
pességű négyéves lóval, melyek tavaly a
legeredményesebbek voltak az évjára-
tukban; velük a Derbyre készülünk. A há-
roméveseinket a május eleji Ferge László
Emlékversenyre, illetve az azt követő
Nemzeti Díjra készítjük fel, a kétéves lo-
vainkkal pedig a közelgő korosztályos
megmérettetéseken való sikeres szerep-
lést tűztük ki célul.

Szőcs Attila